



A Felügyeletre érkezett leggyakoribb kérdések és az azokra adott válaszok a jelenlegi pénzügyi helyzettel kapcsolatban

1. Mikortól változik az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) betétbiztosítási limitje?

Az Országgyűlés 2008. október 13-án elfogadta a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény módosítását, amely 6 millióról 13 millió forintra emeli a biztosított betétek felső határát. Az elfogadott törvényben eltörlik a betétek egy millió forint feletti részénél a 10 százalékos önrészt, azaz ezt a betéteseknek nem kell állnia egy esetleges fizetéseképtelenség esetén. Az Országgyűlés úgy rendelkezett, hogy a parlament elnöke kérje a törvény sürgős kihirdetését a köztársasági elnöktől. Ez a módosítás a parlament elnökének, a köztársasági elnöknek az aláírását követően a Magyar Közlönyben való kihirdetéssel lép hatályba. A magyar kormány emellett – a pénzügyminiszter bejelentése szerint – 2008. október 8-tól korlátlan garanciát vállalt a betétekre.

2. Hogyan biztosítja a betéteimet az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA)?

A bankrendszer egészének elemi érdeke, hogy a betétesek pénze biztonságban legyen. Ha valamelyik hitelintézet nem tudna eleget tenni a betétesekkel szembeni kötelezettségének, helyette az Országos Betétbiztosítási Alapnak kell helyt állnia. Az Alapba, amelynek bevétele a tagok befizetéséből származik, minden hitelintézet köteles belépni, tagjává válni. Az OBA a kártalanításra jogosult személy részére a befagyott betét tőke- és kamatösszegét személyenként és hitelintézetenként összevontan a jogszabályban meghatározott összeghatárig fizeti ki kártalanításként.

3. Végső soron az ügyfeleknek kell állniuk az OBA-nak a bankok által befizetendő többletdíj költségét? Mekkora terhet jelent ez?

A bankoknak is érdeke a pénzügyi rendszer egészének stabilitása, így nem zárható ki a költségek megosztása. Elképzelhető, hogy az OBA a jövőben kissé magasabb díjkulcsot ír elő a befizető tagintézményeknek, de ez az ügyfelek számára észrevehetően változást jelent.

4. Mit tesz a Felügyelet, ha a külföldi anyabankok tőkét, forrást akarnának kivonni Magyarországról, saját veszteségeik fedezésére?

A hazai leánybankoknál lévő tőke, forrás nem funkció nélküli, nem holt pénzügy. Szerepe, hogy megfelelő biztosítékot képezzen a bank biztonságos működéséhez, így a hitelezéshez is. Meglétét és mértékét a Felügyelet folyamatosan vizsgálja. Ha a tőke a jogszabályok által előírt szint alá csökken, a Felügyelet azonnal intézkedik, szükség esetén pótlólagos tőke bevonását írja elő. Ilyen tőkekivonás Magyarországon nem

történt, az anyabankok maximálisan együttműködnek leányvállalataikkal, szavatolva biztonságukat.

5. A betétesek aggódnak a bankban lévő pénzükért. Mi a helyzet, ha a jól gazdálkodó magyar bank anyacége tönkremegy, és nem mentik azt meg?

A leánybankoknak önálló tőkéje van, tehát attól még, hogy az anyával történik valami, ennek nincsen közvetlen kihatása a magyar leányvállalatra sem. A magyar betétbiztosítási rendszer erős. Az OBA - szükség esetén - mintegy 70 milliárd forint azonnal mozgósítható pénzügyi eszközzel rendelkezik, köszönhetően a hosszú évek óta stabil és eredményes hazai bankrendszer működésének.

6. Vannak-e ügyfélsorok valamelyik hazai bank előtt?

Nincsenek, ennek lehetősége sem merült fel.

7. Hogyan vázolnák a mostani válság jellegét? Mennyire súlyos a helyzet?

A válság az Egyesült Államokból indult és terjedt át más piacokra. Nem az európai pénzügyi rendszerrel volt probléma, de kétségtelenül arra is hatott. Jellegét tekintve pedig nem „banki” vagy „biztosítói” változásokról van szó, hanem az egész pénzügyi rendszert érintő kihívásokról. A globális problémákra azonban globális megoldások születtek: az amerikai kormány és az EKB is beavatkozott a folyamatokba. Magyarországon a pénzügyi szolgáltatóknál az amerikai és európai problémák csekély hatást váltottak ki, azok stabilan, kiszámíthatóan működnek. A gondok csak a nemzetközi pénzügyi intézmények kis részére terjedtek ki Európában, az uniós kormányok, nemzeti bankok és felügyeletek hiteles lépéseket tesznek a megoldásra és hitelesen kommunikálnak.

8. Ki védi meg a magyar fogyasztókat a válságtól? Önök milyen intézkedéseket tettek?

A csekély hazai hatás miatt direkt korlátozó vagy szigorító intézkedésekre nem volt szükség, a pénzügyi intézmények napi működésének, adatainak pontosabb átlátására, napi adatbekérésekre viszont igen. A Pénzügyminisztérium, a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete október 8-án közös sajtótájékoztatót tartott, ahol egyértelmű nyilatkozatot tettek arról, hogy a Kormány, az MNB és a PSZÁF teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy megőrizze a betétesek bizalmát és a magyar pénzügyi rendszer biztonságos működését. A hatóságok rendelkeznek minden olyan eszközzel, amely biztosítja a magyar pénzügyi közvetítő rendszer stabilitásának fenntartását.

9. A válságnak milyen hatásai vannak itthon?

A pénzügyi szektort közvetlenül érintő minimális hatás mellett vannak közvetett hatások. A magyar részvénypiac (is) hónapok óta esik vagy stagnál. A bizonytalanság miatt a kötvénypiacokon a hozamok emelkednek, rosszak a határidős piaci várakozások is. Ezek nyomán rossz a hozama például a hazai nyugdíjpénztáraknak vagy unit-linked befektetési életbiztosításoknak. A veszteség azonban ezeknél

virtuális, nem realizált. Ha az ügyfelek várni tudnak a szolgáltatás igénybevételével, az újból javuló piacok ismét jó hozamot adhatnak majd. A bankok a nemzetközi piacokon bizalmatlanabbá váltak, emiatt nehezebb forrásokat szerezniük, így kissé szigorúbb lehet itthon a hitelbíráló, emelkedhetnek a hitelkamatok. Mivel azonban a bankok jobban rá vannak szorulva az ügyfélpénzekre, nőhetnek viszont a betéti kamatok is.

10. Miért gondolják, hogy nem ér ide a válság, amikor egyre közelebb van?

Az Amerikai Egyesült Államokkal ellentétben, Európában nem a rendszer egésze kockázatos, hanem néhány banknál egyszeri, eseti okok miatt (egy-egy rossz korábbi felvásárlás, nagyobb kitettség az Egyesült Államok felé, sajnos még rosszindulatú pletykák is) voltak problémák. Európában és Magyarországon nincs olyan ingatlanpiaci buborék, vagy olyan „átsomagolt” hiteltermék, ami az amerikai problémákat okozta.

11. Ha nem aggódnak, akkor miért figyelik a short selling ügyletet?

Éppen az esetleges aggodalmak megelőzésére kérünk be napi adatokat ezekről az ügyletekről, amelyek a világ nagy piacain esetleg alkalmasak lehetnek a negatív piaci hangulat fokozására. A magyar piac – mérete, hatása – azonban összehasonlíthatatlanul kisebb. Hangsúlyozzuk: nem az ügyletet korlátozó, hanem azokat szorosabban megfigyelő lépéseket tettünk.

12. Önök mennyire ismerik ténylegesen a magyar pénzügyi intézmények helyzetét? Nem blöffölnek az összetartás érdekében?

Mi mindig nyilvánosan közöljük a magyar pénzügyi intézmények érintettségét – ami jelenleg a tőke, ügyfélállományok mindössze 1-2 ezreléke – az események kapcsán. Mi konkrét adatokra építjük a tájékoztatásunkat.

13. Vegyék ki az emberek a pénzüket a bankból vagy ne?

Ne. Semmi ok sincs ilyen lépésre, egy hirtelen döntés viszont (kamat)veszteségekkel járhat.

14. A betétek mennyire vannak biztonságban a magyarországi bankokban?

A Felügyelet adatai szerint a hazai bankrendszer 2007. évi saját tőkéjének mintegy 1,3 százalékára rúg a válság kapcsán érintett nemzetközi szereplőkkel szembeni banki kockázati kitettség aránya, ezen belül a valóban kockázatos állomány mindössze 1,5 ezrelék. A magyarországi bankok változatlanul stabilan, kiszámíthatóan működnek. A betétek – a kormány korlátlan garanciavállalásával – maximális biztonságban vannak.

15. Nem veszik ki az ügyfelek a pénzüket a bankokból? Nem kerülnek azok pénz híján nehéz helyzetbe?

A Felügyelethez érkezett adatok szerint az elmúlt napokban több pénz folyt be a magyar bankokhoz, mint amennyi kiment belőlük. A Felügyelet intézkedésre okot adó likviditási problémával nem találkozott, azonban ha a pénzügyi rendszer stabilitását bármi is veszélyeztetné, akkor a Magyar Nemzeti Bank is kész és képes a pénzügyi piacok és a bankok zavartalan működését biztosítani.

16. Védett-e a devizabetét?

A hazai betétbiztosítás nem csak a forintban, hanem az euróban, az EU vagy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) valamelyik tagállamának fizetőeszközében elhelyezett betétet is védi.

17. Deviza és forintbetét esetén hogy értelmezendő a kártalanítás összege?

Személyenként és hitelintézetenként összevontan – tehát deviza és forintszámlára együttesen – értendő a térítési határ. Devizabetét esetén a kártalanítás összegének, valamint az e bekezdés szerinti összeghatárnak a megállapítása - a kifizetés időpontjától függetlenül - a betét befagyása napján érvényes hivatalos devizaárfolyamon történik.

18. Vonatkozik-e az OBA védelem a folyószámlán lévő pénzösszegre is?

Igen, vonatkozik a folyószámlán lévő pénzösszegre is.

19. Folyószámla esetében a lekötés befolyásolja-e a biztosítottságot?

Nem befolyásolja.

20. Közös betétnél hogy alakul a kártalanítás összege?

Közös betét esetén a meghatározott kártalanítási összeghatárt a kártalanításra jogosult minden személy esetén külön kell számításba venni. A kártalanítási összeg számítása szempontjából (eltérő szerződési kikötés hiányában) a betét összege a betéteseket azonos arányban illeti meg.

21. Milyen OBA-védelem vonatkozik az ügyvédi letéti számlákra?

Az ügyvédi letéti számlák lényegében betétnek minősülnek, a betétekre vonatkozó mindenkor hatályos általános szabályok szerint biztosítottak.

22. Védett-e a gazdasági társaság betétje?

Igen, a gazdasági társaságok betétei is védettek az általános szabályok szerint. A gazdasági társaság betétje elkülönül az azzal tagsági jogviszonyban álló természetes személyek betéteitől, és önállóan élvezzi az OBA biztosítását.

23. Biztosított-e a banki kötvény?

A 2003. január 1. után főszabályként OBA-biztosított a hitelintézet által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír is. A főszabály alól azonban kivétel például a jelzálog-hitelintézet által kibocsátott jelzáloglevél és a szövetkezeti hitelintézetnél a szövetkezeti tagi hozzájárulás is (Hpt. 2. sz. melléklet IV/1. pont).

24. Mekkora lehet a kártalanítás maximális összege, ha egy bankon belül van elhelyezve betét és értékpapír is, illetve mi a helyzet kombinált betét esetén?

Az egy bankon belül egy személy által elhelyezett betét és értékpapír, és a kombinált betéteket illetően is igaz, hogy a betétek esetében az OBA, a befektetési szolgáltatások jogszabályban meghatározott köre esetében a Befektető-védelmi Alap (Beva) áll helyt a jogszabályokban meghatározott feltételek a jogszabályokban (Hpt., Tpt.) meghatározott összegig.

25. A Beva is úgy működik, mint az OBA?

A Befektető-védelmi Alap a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) alapján működő önálló jogi személy, amely tagjai díjbefizetései és egyéb bevételei felhasználásával korlátozott összegű kártalanítást nyújt a befektetőknek abban az esetben, ha valamely tagja felszámolás alá kerül, és a biztosítás alá tartozó ügyfélköveteléseket fedezet hiányában nem képes kiadni.

A Befektető-védelmi Alapnak kötelezően tagja minden olyan befektetési vállalkozás, amely felügyeleti engedélye alapján a biztosított tevékenységek (megbízás felvétele és továbbítása, megbízás végrehajtása, saját számlás kereskedés, portfóliókezelés, letéti őrzés, letétkézelés, értékpapírszámla vezetés, ügyfélszámla vezetés) valamelyikét jogosult folytatni. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete biztosítás alá eső tevékenység végzésére vonatkozó engedélyt csak a Bevá-hoz történő csatlakozás igazolása esetén ad ki. A befektetők kártalanításának rendjét a Tpt. szabályozza.

FONTOS tudnunk, hogy a Beva nem véd a befektetések árfolyamesése, értékvesztése ellen, a hiányzó értékpapírok esetén a kártalanítás összegének megállapítása az értékpapírok piaci árfolyama alapján történik.

26. A Beva kártalanítási összeg számítása megegyezik az OBÁ-éval?

A Beva által nyújtott kártalanítás mértéke – személyenként és Alap tagonként összevontan – legfeljebb hatmillió forint. A Beva által fizetett kártalanítás mértéke egymillió forint összeghatárig száz százalék, egymillió forint összeghatár felett egymillió forint és az egymillió forint feletti rész 90 százaléka. Az Alap kártalanítási kötelezettsége abban az esetben következik be, ha a bíróság a Beva-tag felszámolását elrendelte és a letétbe helyezett értékpapírt vagy pénzt a Beva tagja nem tudja kiadni a tulajdonos számára.

27. Véd-e a Beva, ha a részvényem értéke csökken az árfolyam változása miatt, esetleg méltányosságból kaphatok-e kártalanítást?

A Beva nem fizet kártalanítást, ha a követelés alapja a befektetés értékvesztése, illetve a jogszabályi feltételek hiányában kizárólag méltányossági alapon sem.

28. Vonatkozik a Magyar Államkincstárra a Beva-védelem? Hogyan fizet a Beva állampapír esetében?

A Magyar Államkincstárra, illetve az Államkincstárnál lévő befektetésekre nem ez a szabály vonatkozik.

A Magyar Államkincstár állami szerv, amely az Államadósság Kezelő Központ Zrt. által kibocsátott állampapírokat forgalmazza. Az állampapírok adója maga az állam és az ott letétbe helyezett állampapírok meglétét is az állam garantálja.

Amennyiben viszont a kapcsolódó befektetési szolgáltatásokat, vagyis a megbízás teljesítését, illetve a letétkezelést nem a Magyar Államkincstár nyújtja, és az ilyen szolgáltatást nyújtó Beva-tag felszámolását rendeli el a bíróság, úgy a hiányzó ügyfél-letétek után a jogszabálynak megfelelően kártalanítja a befektetőt a Beva tekintet nélkül arra, hogy állampapírról, vagy más értékpapírról van szó.

29. Befektetési alapkezelőkre is vonatkozik a Beva biztosítása?

A Bevá-hoz tagként csatlakozott befektetési alapkezelők esetében az általuk engedély alapján végzett portfóliókezelési tevékenységre vonatkozik a Beva biztosítása. Az alapkezelési tevékenység nem tartozik a Beva biztosítása alá, a befektetési alapok jegyeit, mint letétbe helyezett értékpapírokat azonban az egyéb értékpapírokhoz hasonlóan védi a Beva.

30. Ha a megvásárolt tőkegarantált befektetési jegy letétkezelője felszámolás alá kerül, akkor a Beva a tőkegarantált értékben kártalanít?

Ilyen esetben a kártalanítás a befektetési jegynek a felszámolás közzétételét megelőző félévben (180 nap alatt) elért átlagára alapján történik.

31. Biztosítótársaságokra milyen garancia vonatkozik? (unit-linked termékek)

A unit-linked termékek alapvetően biztosítási termékek. A biztosító az általa létrehozott különböző eszközalapokba fekteti a befizetett díj egy meghatározott részét. A biztosítók nem tagjai a Bevá-nak, így az Alap garanciája nem vonatkozik rájuk.

32. Minden pénztárra vonatkozik a garancia?

A magánnyugdíjról, és magánnyugdíj-pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény értelmében a pénztári tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező magánnyugdíj-pénztár a Pénztárak Garanciaalapjának tagjává válik, és garanciadíjat fizet. Az Alap a garanciát az Alap tagjainak a szolgáltatásaira biztosítja. A garancia csak a magánnyugdíj-pénztárakra vonatkozik, az önkéntes pénztárakra nem. Fontos tudni, hogy az alapnak nem célja a befektetések piaci értékének, hozamának ingadozásában kifejeződő kockázat átvállalása.